

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Het Palet

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 29 januari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 1 en 2 november een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op de peutergroepen van Integraal Kindcentrum (IKC) Het Palet. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kinderdagverblijf is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot *Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang* onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zich hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Om een goed beeld te krijgen, hebben we op meerdere locaties in de gemeente Deventer een onderzoek uitgevoerd.

We hebben een rapport voor de peutergroepen Geel en Rood van Sam&Ko geschreven en een rapport voor de groepen 1 en 2 van de basisschool van IKC Het Palet.

Tijdens ons onderzoek hebben we gezien dat de peutergroepen en de groepen 1 en 2 op alle gebieden samenwerken onder leiding van de directie van IKC Het Palet. Aan de buitenkant is niet meer zichtbaar dat het eigenlijk twee organisaties zijn. Voor de ouders, de kinderen maar ook voor het personeel is het één kindcentrum, waarin iedereen samenwerkt. Daarom hebben we in de beide rapporten die we hebben geschreven, (bijna) dezelfde tekst gebruikt voor deze samenvatting.

In dit rapport beschrijven we onze oordelen en onze conclusies over de volgende onderdelen:

- Bijna alle onderdelen die we onderzochten, zijn van goede kwaliteit. Eén onderdeel is van voldoende kwaliteit.
- In de peutergroepen Geel en Rood is een passend aanbod van leerdoelen en activiteiten. De thema's zijn herkenbaar. Er is een speciaal programma dat de pedagogisch medewerkers gebruiken om de peuters woorden te leren.
- Dit aanbod sluit aan op het aanbod van de kleutergroepen in IKC Het Palet. Daardoor kunnen de peuters soepel doorgaan met leren en spelen wanneer ze naar de kleutergroepen gaan.
- De pedagogisch medewerkers kijken goed naar hoe de peuters zich ontwikkelen. Ze weten wat de peuters nodig hebben om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen.

Kinderopvangorganisatie:
peutergroepen van IKC Het Palet (Sam&Ko)

LRK-nummer: 281087167

Totaal aantal doelgroeppeuters:
groep Rood: 8 peuters
groep Geel: 8 peuters

- Als het nodig is passen de pedagogisch medewerkers het programma aan of ze geven de peuter extra ondersteuning.
- In de peutergroepen is de sfeer goed en de kinderen krijgen veel ruimte om te spelen, nieuwe ervaringen op te doen en zich te ontwikkelen.
- Ouders zijn belangrijke partners voor de pedagogisch medewerkers om de peuters te helpen in hun ontwikkeling. Op koffieochtenden spreken de ouders over onderwerpen die gaan over de opvoeding en de ontwikkeling van hun kinderen. Tijdens de inloop kunnen de ouders even blijven om te spelen met hun kind. De pedagogisch medewerkers informeren de ouders regelmatig over hoe het gaat met hun kinderen.
- Het team van pedagogisch medewerkers en leraren van IKC Het Palet werkt ook veel samen met partners buiten het IKC, zoals sociale en maatschappelijke organisaties.
- De pedagogisch medewerkers en hun clustermanager weten wat ze willen bereiken met de leerlingen. Er zijn duidelijke doelen en afspraken. Ook daarin werken zij goed samen met de basisschool.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op de peutergroepen van IKC Het Palet.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en Primair onderwijs.

In de tabel hieronder is te zien welke standaarden we onderzochten.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de peutergroepen Rood en Geel, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, de intern begeleider en de directrice van IKC Het Palet. Op de dag hierna hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de clustermanager en de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

We hebben ervoor gekozen om in hoofdlijnen dezelfde tekst te gebruiken die ook in het rapport van de basisschool is te vinden. We hebben namelijk in de gesprekken, de observaties en in de documentenanalyse steeds vastgesteld dat de organisatie zichzelf profileert als een kindcentrum waarin het gaat om zowel het onderwijs als de kinderopvang. De dagelijkse leiding is hierin belegd bij de directrice van de basisschool. Zij geeft leiding aan het team en stuurt samen met de intern begeleider van de basisschool de processen aan die betrekking hebben op de voor- en vroegschoolse educatie.

De betrokkenen in het kindcentrum spreken overigens zelf van 'peuterspelen' waar wij in deze rapportage steeds 'kinderopvang' schrijven.

Legenda

.....
Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Kan beter
 - Voldoende
 - Goed
-

2 . Context en conclusie van dit onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de context en de conclusie van ons onderzoek in de peutergroepen van IKC Het Palet.

Context

In het verleden is op de locatie van IKC Het Palet een 3+groep gevestigd geweest, die tot 2016 heeft bestaan. In deze 3+groep werkten de pedagogisch medewerkers in nauwe samenwerking met de leraren van groep 1 en 2, alsmede de directie en de intern begeleider van de basisschool aan voorschoolse educatie.

Daarmee boden zij gezamenlijk een optimale voorbereiding aan (doelgroep)peuters om zonder ontwikkelingsachterstand in te stromen in groep 1 van de basisschool. Een (klein) deel van deze peuters stroomde overigens ook uit naar een andere basisschool.

Deze 3+groep werd destijds goeddeels gesubsidieerd door de gemeente Deventer. Volgens alle betrokkenen die wij spraken in dit onderzoek, was destijds in de 3+groep sprake van een intensieve en vruchtbare samenwerking tussen de voor- en de vroegschool.

Bij het verdwijnen van de subsidie, zoals gezegd in 2016, wilden alle partijen het concept van deze samenwerking niet verliezen. Reden waarom zowel de voorschool als de basisschool ervoor kozen zoveel mogelijk bij elkaar betrokken te blijven in de werkprocessen binnen het IKC. Dat houdt onder andere in dat het team van IKC Het Palet bestaat uit leraren en pedagogisch medewerkers, een intern begeleider en een directrice. Samen werken zij aan dezelfde doelen. De ambitie van beide partijen is om een doorgaande lijn te realiseren voor kinderen van 1 tot 12 jaar. Dat wil het Kindcentrum bereiken in een prettig leerklimaat en met goed onderwijs, zodat de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

In het projectplan (*Procesplan Integraal Kindcentrum Het Palet, april 2018*) heeft de directrice van de basisschool vastgelegd welke doelen en ambities er zijn en op welke wijze de medewerkers van het Kindcentrum deze doelen willen bereiken. Daarin is op basis van de sociaal-maatschappelijke context van de kinderen, veel aandacht voor wat de kinderen, die dagelijks dit IKC bezoeken, nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Ook naschoolse activiteiten zoals muziek, sport en huiswerkbegeleiding, zijn belangrijke onderdelen van het werk. Ouderbetrokkenheid is hierbij een speerpunt voor de organisatie.

De populatie in de peutergroepen bestaat voor 95% uit kinderen met een vve-indicatie (doelgroepkinderen). In de groepen 1 en 2 is dat

ongeveer 60% van de leerlingen. De twee wijken rond de school, waaruit de kinderen komen, kennen een percentage van ongeveer 33% doelgroepkinderen. Wanneer we kijken naar het percentage kinderen dat volgens de gewichtenregeling is ingeschreven aan de school, is dat ongeveer 30%.

Het gebouw is groot genoeg om alle kinderen, zowel de peuters als de kleuters en de overige leerlingen, te huisvesten. Buiten kunnen de peuters en de kleuters spelen op een beschermt 'eigen' plein dat overzichtelijk en uitnodigend is ingericht.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft in mei 2017 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht bij de peutergroepen. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden wel tekortkomingen vertoonden. Inmiddels is deze tekortkoming opgeheven.

Conclusie

Alle onderdelen uit het gebied van de onderwijsprocessen die we hebben onderzocht, zijn van goede kwaliteit. We hebben ook vastgesteld dat in de organisatie goede aandacht is voor de zorg om de kwaliteit van de voor- en de vroegschoolse educatie te versterken, te evalueren en te borgen. De aansturing daarop is helder en alle pedagogisch medewerkers zijn daarbij optimaal betrokken. Ook werken zij op een goede manier, samen met de leraren aan de voor- en vroegschoolse educatie in het IKC.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek naar de voorschoolse educatie in de peutergroepen Geel en Rood van de kinderopvang in IKC Het Palet.

3.1. Ontwikkelingsprocessen

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>ℓ</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling			<i>ℓ</i>
OP3 Pedagogisch-educatief handelen			<i>ℓ</i>
OP4 (Extra) ondersteuning			<i>ℓ</i>
OP6 Samenwerking			<i>ℓ</i>

Alle onderzochte standaarden in de ontwikkelingsprocessen van de voorschoolse educatie zijn van goede kwaliteit. Hieronder lichten we dit toe.

Er is een goed aanbod, dat past bij wat de peuters nodig hebben (OP1)

Zowel in de peutergroepen als in de kleutergroepen, werken de pedagogisch medewerkers en de leraren met een integraal programma voor vve. Daarnaast legt het team hier accenten die nodig zijn om de ontwikkelings- en leeractiviteiten optimaal vorm te geven en uit te voeren. Zo werken de pedagogisch medewerkers en de leraren aan doorgaande ontwikkelings- en leerlijnen vanaf de peutergroepen naar de basisschool. Dat doen zij voor geletterdheid, begrijpend luisteren en begrijpend lezen, voor rekenen-wiskunde, voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische ontwikkeling. Ook in het aanbod voor burgerschap werkt het team aan een doorgaande lijn.

De pedagogisch medewerkers volgen de peuters zorgvuldig (OP2)

Zowel in de peutergroepen als in de kleutergroepen gebruiken de pedagogisch medewerkers en de leraren met hetzelfde observatie-instrument. We stellen vast dat de werkwijze van het team van goede kwaliteit is.

Er zijn heldere afspraken gemaakt over de te volgen ontwikkelingslijnen, waarbij in gesprekken die de intern begeleider voert met de pedagogisch medewerkers, een nadere analyse van de gegevens plaats vindt. Onderdeel daarvan is een signalering van

kinderen met een ontwikkelingsachterstand of -voorsprong. Deze analyses leiden tot verdere keuzes in het educatief handelen in de groepen of tot interventies (bij bijvoorbeeld specifieke ondersteuning).

Het pedagogisch-educatief handelen is gericht op ontwikkeling van de peuters (OP3)

We hebben op de onderzoeksdag, samen met observanten van de school, activiteiten bijgewoond in de twee peutergroepen (Rood en Geel). Daar hebben we vastgesteld dat het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers goede kwaliteit heeft.

In de eerste plaats zagen we dat de pedagogisch medewerkers werkten aan een positief klimaat waarin de kinderen ruimte kregen om te spelen en te leren. Er zijn duidelijke afspraken en regels over hoe de omgang met elkaar plaats hoort te vinden, tijdens het spel, het eten en drinken en de gesprekken die plaats vinden tijdens alle activiteiten.

Ook speelomgeving in de ruimte de kinderen verblijven, draagt hieraan bij. Er zijn voldoende mogelijkheden voor de kinderen om in het spel en in het gezamenlijk spelen, tot leren en tot ontwikkeling te komen. We zagen hoe de pedagogisch medewerkers zich daarin opstelden en de kinderen uitdaagden en begeleidden om nieuwe ervaringen op te doen.

Ten slotte is er in de groepen een planning van de activiteiten en het handelen, waarbij de afstemming op de verschillen tussen de peuters het uitgangspunt is.

Kinderen die dat nodig hebben, krijgen (extra) ondersteuning (OP4)

Ook in dit onderdeel van het werk in de peutergroepen, hebben we vastgesteld dat er een goede kwaliteit is.

De intern begeleider van de basisschool vervult hier taken in het belang van de peuters. Zij onderhoudt de inhoudelijke contacten met diverse externe zorgverleners, bijvoorbeeld met het samenwerkingsverband en de (sociaal-maatschappelijke) zorgketen. Zij vervult een sleutelrol in de doorverwijzing van peuters en de begeleiding hierin, ook van de ouders indien dat nodig is. Daarnaast is in de planning van de activiteiten te zien welke afspraken over aanpassing van het aanbod of er zijn of welke andere interventies er zijn. In een persoonlijk plan kan dat op individueel niveau al worden vastgelegd (in een zogenaamd POP'je: een Persoonlijk Ontwikkelingsplan, speciaal voor peuters). Dat gebeurt in nauw overleg met het samenwerkingsverband Sine Limite.

De (extra) ondersteuning is regelmatig onderwerp van gesprek in het overleg met de pedagogisch medewerkers. Daarbij vindt

ook periodieke evaluatie en bijstelling van de activiteiten plaats.

Er is in het Kindcentrum een veelheid aan samenwerking met diverse partners (OP6)

IKC Het Palet heeft zich gecommitteerd aan veel verschillende partners. Daarmee werken de kinderopvang en de basisschool op goede wijze aan optimale ontwikkelingskansen voor peuters en kleuters.

We noemen daarvan de volgende voorbeelden. In de eerste plaats werkt de kinderopvangorganisatie optimaal samen met de school, die haar partner is in het IKC. Vervolgens is er goed werk van gemaakt om de ouders van de peuters zoveel als mogelijk te betrekken bij de doelen en activiteiten van het IKC. Het *Communicatieplan 2018-2019* beschrijft hoe het IKC werkt aan de relatie met ouders. Informatievoorziening en het voeren van een dialoog zijn hier belangrijk onderdelen van. Op verschillende manieren krijgt dit vorm: van berichten via Facebook en een nieuwsbrief tot een dagelijkse inloop in de peutergroepen.

Drie keer per jaar is er expliciet gelegenheid voor ouders om met de pedagogisch medewerker in gesprek te gaan over de ontwikkelingen en vorderingen van hun kind(eren) in de peuter- of kleutergroep. Maar de ouders met wie we hebben gesproken op de dag van het onderzoek, gaven ons aan dat er daarnaast altijd mogelijkheden zijn om te kunnen spreken over hun kind en wat er speelt of leeft thuis. Zij vertelden ons dat zij zich door de het team gezien en gehoord worden en dat zij tevreden zijn over de wijze waarop de teamleden hen betrekken bij wat er gebeurt met hun kind op het IKC.

Het IKC onderhoudt intensief contact met het samenwerkingsverband (Sine Limite) over inhoudelijke zaken die van belang zijn binnen de voor- en vroegschoolse educatie. Verder zijn er de bibliotheek, waarmee het IKC samenwerking realiseert in het kader van leesbevordering. Er is een constructieve relatie met partners uit de zorgketen, zoals de GGD en de jeugdgezondheidszorg.

Tot slot werkt het IKC regelmatig samen met het wijkteam, de wijkagent en een aantal andere sociaal-maatschappelijke instellingen in het kader van bijvoorbeeld sport en cultuur.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		•	

Ontwikkelingsresultaten OR1

We waarden deze standaard voor de peutergroepen van IKC Het Palet als voldoende.

Kinderopvangorganisatie Sam&Ko participeert met haar peutergroepen van IKC Het Palet in het gemeentelijk vve-beleid. Daarom levert zij ook de ontwikkelingsresultaten aan, die met de peutergroepen zijn bereikt op het IKC. De ontwikkelingsresultaten maken vervolgens deel uit van de monitor die de gemeente Deventer realiseert. Deze monitor geeft informatie over de resultaten op gemeentelijk niveau, waarmee de gemeente haar beleid kan analyseren en evalueren.

Daarnaast gebruikt Sam&ko de ontwikkelingsresultaten op locatieniveau om, samen met de basisschool, de eigen keuzes in het vve-beleid en doelen in IKC Het Palet te evalueren en bij te stellen als dat nodig is.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			✓
KA2 Kwaliteitscultuur			✓
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De kwaliteitszorg voor vve is goed geregeld en werkt zichtbaar (KA1)

We beoordelen de kwaliteitszorg als 'goed' omdat we hebben vastgesteld dat er een sterke gezamenlijke planmatigheid van handelen is om de kwaliteit van de voor- en voorschoolse educatie te verbeteren in IKC Het Palet.

Binnen de organisatie van Het Palet is een duidelijk vve-beleid vastgelegd, zowel voor de peutergroepen als voor de kleutergroepen in het Kindcentrum. *Het Procesplan IKC Het Palet* (april 2018) biedt een analyse van de locatie en de populatie als een uitgangspunt, van waaruit het team werkt aan de doelen en ambities voor vve.

Binnen het vve-team van vier pedagogisch medewerkers en drie leraren, is de werkwijze om te komen tot kwaliteitsverbetering in de voor- en de vroegschoolse educatie helder. De afspraken hierover zijn ook hier duidelijk vastgelegd in plannen. De pedagogisch medewerkers en de leraren werken daarbij in gezamenlijkheid aan de diverse verbeterthema's. Daarbij gaat het onder andere om handelingsgericht werken, het gebruik van het observatievolgsysteem, rekenen, taal en lezen, gedrag (sociaal-emotionele ontwikkeling) en de ouderbetrokkenheid.

De werkgroep voor vve bestaat uit leraren en pedagogisch medewerkers, waarbij de leraren ook participeren in andere werkgroepen in de school. Daarbij bewaken zij de doorgaande lijn van de ontwikkel- en verbeteractiviteiten en -doelen in de gehele basisschool.

De kwaliteitscultuur is sterk (KA2)

We beoordelen de cultuur waarin het team werkt om tot resultaat te komen in het vve-beleid, als goed. We spraken met het team over de werkzaamheden en de taken die de teamleden uitvoeren om de kwaliteit van de voorschoolse educatie te bereiken en te borgen. Ook in ons gesprek met een aantal ouders kwam dit aan de orde. In deze gesprekken zagen wij bevestigd wat IKC Het Palet in zijn beleid voorstaat.

In het gehele team van pedagogisch medewerkers en leraren is een eensgezinde visie en focus op wat nodig is om optimale kwaliteit te bereiken in de voor- en vroegschoolse educatie. De samenwerking tussen de teamleden is vanzelfsprekend. In deze samenwerking komen de pedagogisch medewerkers en de leraren ook bij elkaar in de groep om te leren van elkaar en ze volgen gezamenlijk scholing.

We stellen ook vast dat zowel de pedagogisch medewerkers als de leraren zijn geschoold voor niet alleen het vve-programma maar ook voor andere onderdelen uit het vve-aanbod. Het gaat hier om bijvoorbeeld woordenschatverwerving bij peuters en kleuters of het observatievolgsysteem. Het samenwerkingsverband vervult hier overigens een belangrijke rol om van dienst te zijn in de professionalisering voor vve-taken.

De verantwoording voldoet (KA3)

De verantwoording van de doelen waaraan het team werkt en de bereikte kwaliteit (de resultaten) vindt intern in voldoende mate plaats. De directeur van het IKC voert met de clustermanager van de kinderopvangorganisatie regelmatig gesprekken hierover. Met diverse (maatschappelijke) partners en met ouders voert IKC Het Palet regelmatig een dialoog over wat het wil bereiken voor de kinderen en op welke wijze.

Van externe verantwoording over de voor- en vroegschoolse educatie is in mindere mate sprake. De organisatie verantwoordt zich wel naar de gemeente Deventer, waarbij de kwantitatieve gegevens worden aangeleverd, zoals het aantal doelgroepkinderen en de toetsresultaten van de voorschoolse educatie. Maar gegevens die betrekking hebben op de processen die hebben geleid tot deze kwaliteit, zijn er niet of nauwelijks.

De website geeft algemene informatie over wat er gebeurt op het gebied van vve. Een verantwoording naar externen (bijvoorbeeld in een jaarverslag) van wat is bereikt met de eigen doelen die de organisatie zichzelf stelt in de voorschoolse educatie, ontbreekt.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

De besturen Quo Vadis en Raster hebben besloten om een gezamenlijke reactie te geven op de beide inspectierapporten aangaande het Palet.

Allereerst zijn zij zeer trots op de uitvoering van de vroeg- en voorschoolse educatie op het Palet en zijn van mening mede met de inspectie dat dit als een voorbeeld locatie kan worden gezien. Beide rapporten doen dan ook recht aan de inzet van het gehele team van Kindcentrum Het Palet.

Beide organisaties betreuren het echter dat er niet één rapport kan worden gemaakt voor het Kindcentrum. Kindcentrum Het Palet is een Kindcentrum met één visie, één aansturing en één team en wil ook graag zo gezien worden. Uit de individuele rapporten blijkt ook dat dit zo gevoeld en beleefd wordt in de praktijk.

Natuurlijk nemen we ons ter harte dat we VVE meer kunnen verantwoorden met name op de website. In 2019 zal er op de website van Kindcentrum Het Palet een kopje VVE worden toegevoegd waarin ouders kunnen lezen welke doelstellingen wij hebben voor komend schooljaar en wat we het afgelopen jaar hebben gerealiseerd.